

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábezott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakrabbi
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelli Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Vallisch
gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest
Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger
A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szeriáth 5. sz.

Nyitási díjak

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesítő cikkek díjaztatnak.
Készítők nem adnak visszatér.

A kolozsvári szakiparosok.

VII.

Ha a kolozsvári polgári iskola tanrendje az előadottak értelmében alakították át, feltéve, hogy a tárgyak lelkiismeretesen taníttatának is, elméleti tekintetben legalább, a legjobb külföldi szakiskolákkal állana egy színvonalon s mintaszerű tantervvel példányképpül szolgálhatna a többi hasonló iskola s ezután létesítendő hazai intézeteknek.

Például a brüsseli „Athénée royal“ szintén 6 osztályú szakiskolájában, habár nagy suly is van fektetve a könyvvitelre, v egy-, természet- és színezett- és nemzeti gazdaságtanra, Belgium nemzetközi jellegénél fogva a nyelvek több fontos tantárgy helyét foglalják el, egyenlően kötelező levén a tanítványokra az angol, francia, német és flamand nyelv tanulása. A müncheni és bécsi műipariskolák tanrendjében pedig sok igen szép és fontos elméleti tárgy is van, mint például: műstílus, műtörténelem, a műipar és egyes ágaiak története, a nemzetgazdaságtannal való viszonyában, szintén és színezett- és nemzeti gazdaságtanra, Belgium nemzetközi jellegénél fogva a nyelvek több fontos tantárgy helyét foglalják el, egyenlően kötelező levén a tanítványokra az angol, francia, német és flamand nyelv tanulása. A müncheni és bécsi műipariskolák tanrendjében pedig sok igen szép és fontos elméleti tárgy is van, mint például: műstílus, műtörténelem, a műipar és egyes ágaiak története, a nemzetgazdaságtannal való viszonyában, szintén és színezett- és nemzeti gazdaságtanra, Belgium nemzetközi jellegénél fogva a nyelvek több fontos tantárgy helyét foglalják el, egyenlően kötelező levén a tanítványokra az angol, francia, német és flamand nyelv tanulása.

rosokra levén szüksége, ezekre nézve a hat évi tanulás felesleges s nem áll arányban gyakorlati kenyérkeresetükkel. Különben is, ha meggondoljuk, hogy a magánműhelyekben rendszerint 4 évi tanulás után szabaddíjatnak fel a tanoncok segédkekké s a polgári iskolából kilépő végzett tanítványok is csak mint segédek kezdhetik meg életmódjukat, nem tekinthetjük indokoltnak a hat évi oktatást, annyival inkább sem, mivel ily életvitelre (a kézműipart értvén alatta) más országokban sem követelnek ekkora elméleti ismeretet, de ellenszenvre találna a szülőknél az ily hosszú ideig tartó tanulás, mivel igen messze vetné céljától a növendéket.

A kolozsvári polgári iskolánál egyébiránt már történt lépés a tanfolyam megrovidítésére, a mennyiben a hatodik osztály helyett egy kereskedelmi akadémia kezdeményeztetett. Igénytelen nézetünk szerint leghelyesebb volna még az ötödik osztályt is a kereskedelmi tanfolyam számára szakítani ki, úgy hogy az ipari szakmára készülők már négy évvel végeznek tanulmányukat, a kereskedelemre készülők pedig a következő két éven még folytatnák.

Az ipari szakmára készülők pedig az első évben szorgalmasan megkezdendők a rajztanulást, a másodikban folytatnák ugyanazt mintázással együttesen; a harmadikban és negyedikben a rajzolás és mintázáson kívül naponként legalább négy órát műhelyben foglalkoznának. A rajz- és mintázó teremnek ugy kell berendezetnie, hogy már a második évben a tanítványok kiválasztott iparos szakmájuk szerint csoportokra osztatván, mindenki szakkor specialitert saját ipara tárgyainak rajzolásával és mintázásával foglalkozzék, a negyedik évben pedig azon tanulók, a kiknek szakmája a műhelyben nincs képviselve, ennek megfelelő idejűeknek legalább felét a rajzteremben, másik felét a kézügyesség fejlesztése végett szintén a műhelyben töltsék.

A kereskedelmi pályára készülők pedig már a második évben szintén külön kellene választani s mintázás, meg a műhelyben való foglalkozás helyett kereskedelmi tárgyakban oktatni.

Kolozsvár városának tehát legközelebbi feladata az volna, hogy mondja ki a polgári iskola átalakítását; az iskolai igazgatósággal, — a mely igen bölcsen maga kívánja leginkább az iskola reformját — tanácskozással tartson az új behozandó tantárgyak, a jelenlegiek átalakítása s az új órarend iránt; határozza el, hogy a kereskedelmi akadémia, most megnyitandó második osztályául a polgári iskola 5-ik osztályát alakítja át; egyelőre nyisson meg egy iparos rajz- és min-

lalkozók nagy hátrányára lett megoldva.
Csupán a határőrvidéki erdők ügye marad fenn kétségesnek, a hol az igaz, hogy milliók forognak kérdésben, s e milliók az ország rovására mentek. De hisz ott vannak az illető tényletek, a melyek ez ügyet legomlolyították. Vétessenek azok vizsgálat alá s ha azoknak a könyveiből kitérjük, hogy ez az ország kárával történt, érje el azokat a törvény minden szigorú, a kik abban résztvettek. Azoknak azután már nemcsak a becsületbírósággal; de a rendes bírósággal lesz dolguk.

J.

JÓKAI a Zichy-Asbóth-ügyről.

(Vége.)
Azt mondják, ime ilyen corruptált az egész szabadelvű párt és a kormánya, mint az államtitkár.

Nézünk ennek a vádnak a szemébe.
Legelőször is mik azok a vádak, a mik Z. V. ellen, s a corruptió bizonyítására felhozhatunk?

Hogy adósságai vannak: neki és az atyjának, saját nagy birtokukra betétként. Ez nem lehet a corruptio tanujale. Hypothekára kap kölcsönt akárki, megvesztegetés nélkül. Mindenesetre hiba volt a lapoktól egy közbecsülésben élő, senkinek nem vétő öreg magyar főurat, Zichy Felixet is belevenni a vitába, a kinek a magánügyeihez a közönségnek semmi köze.

A második a Dréher-féle ügy. Ez most is abban a stádiumban van, hogy az állam pört visel illetékmegosztás miatt a firmával. Annak semmi elnézés nem adatott, tehát a végett megvesztegetésnek nincs indoka.

Legutolsóbban vád azonban az Erlanger-féle százezer forint, meg a földhitelrészvénytársulat által elengedett tízezer forint konstátált fölemelése.

Hízen százezer forint, meg tízezer forint adtak már egyszer-másor az üzletvilágban jó szolgálatokért, jó ártételekért s azokat elfogadni nem volt szégyen. Ugy tudjuk, hogy minden alaptól tag föl szokta venni. S az ilyenben a legfeddhetlenebb jellemű főurak, hazafiak, minden pártbeli capacitások részt szoktak venni nemcsak Magyarországon, de az egész continensen. — Hanem abban igazat kell adnunk a közvéleménynek, hogy meg akarja tudni, vajon „jó szolgálatok“ voltak-e azok és jó ártételek? vagy „rossz szolgálatok“ és rossz ártételek?

S ezt sem a vádló, sem a védő föl egyoldalul el nem döntheti. Ebben bírónak kell itélni s bíró nem lehet más, mint az országgyűlés becsületbírósága, mert ez se nem criminalis, se nem polgári per: ez politika.

E honorariumok, ha magánbirtok adásvétele következtében adták, a közönségnek semmi baja velük.

A sugáruti ügy befejezéséért nem adhattak, mert arról maga a vádló elismeri, hogy az állam érdekei megvédésére s a vál-

lalkozók nagy hátrányára lett megoldva.

Csupán a határőrvidéki erdők ügye marad fenn kétségesnek, a hol az igaz, hogy milliók forognak kérdésben, s e milliók az ország rovására mentek. De hisz ott vannak az illető tényletek, a melyek ez ügyet legomlolyították. Vétessenek azok vizsgálat alá s ha azoknak a könyveiből kitérjük, hogy ez az ország kárával történt, érje el azokat a törvény minden szigorú, a kik abban résztvettek. Azoknak azután már nemcsak a becsületbírósággal; de a rendes bírósággal lesz dolguk.

Hanem ennek az ügynek befejezése még akkor történt, a mikor Tisza nem volt kormányelnök s a szabadelvű párt még nem létezett!

Valamint a Zichy Victor ellen felhozott többi vádak is mind a Tisza-kormányt megelőző korszakra esnek vissza. És mégis a corruptióval „ez“ a kormányt vádolják, mely nem oszt concessiókat, nem épített vasutakat és vádolják azokat, kik ha bizonyíthatnák Zichy Victor ellen a corruptiót — saját magukat és az akkor uralkodott pártot itálnák el vele.

Vigyék hát bíró eleibe a dolgot, hadd legyen elítélve!

De mi a szabadelvű párt részéről addig minden recriminációt visszautasítunk arra az adreßre, a honnan az küldve van.

És még ha úgy volna is, hogy pártunknak egy, vagy két, vagy tízenként tagja akármi bűnbe keverné magát, illik-e, összefér-e az emberi moralis, a hazafisággal, a politikai tapintattal, a miatt egy egész, tömegében tisztá, becsületességére büszke pártot, s annak a kormányát azoknak azonosítani s az egész pártot, kormányával együtt corruptióval vádolni, a haza és külföld előtt?

Ez nem történt soha.

Corruptált egyének mindig voltak. A szabadságharc legdicőbb napjaiban is, a midőn csak egyszerű áldozatok jegyzett fel a történet, akadnak emberek, fel egész a kormány-padozik, a kik az önérdék a haza érdekével föleseltek; de azért ezek miatt soha sem jutott senkinek eszébe sem az akkori kormányzó szűztisztasá alját, s a magyar forradalmi pártot bomcskolni. El tudtuk választani az embert az ügytől. Nagy, ecclatans vétkes bukásokat (minő a ferencvárosi banké volt), a mik a legszörnyebb emberektől beszedett milliókat vesztegeték el, nem rúttuk fel a független párt bűnének, melynek egyik vezértája azt elkövette. A tiszta ellenfelet soha nem kevertük össze a magát becsülettel. Mert tudunk nemeseen érezni a pártbarátság közt is s azt hittük, hogy „noblesse oblige!“

Csalódtunk.
Most azonban arra kérjük a tisztelt közönsé-

ként értetik, hogy a golyócsák készítés módjátok: szellemű emberünk tudja csak annak alkátrészeit. Ez orvoslati módszer egyenesen miss Orkán számára látszott feltalálva lenni, bele is bolondult azonnal és most azzal tölti idejét, hogy szalad a barlangoktól a fondacokhoz, közbejárja valamennyit, hordozható gyógyszertár, napernyője kíséretében s szokott önfeláldozásával, hogy tudakozódjék, ha vannak-e betegek. Ha talál ilyeneket, ápolja, gondozza, és az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy több mint száz embernek megmentette már életét. Alapjában véve nagyon jó, derék leány, és igen jó esze van; unatkozom mikor nem vagyok mellette; éppen (ön eltalálta a valót), nagykedvem volna nőül venni őt, s mivel azt mondják nekem, hogy Genfben a katolikus papok módját lelték, hogy megömlölve is katolikusok és papok maradhatnak, eljöttem, hogy megkérdjem tőle, miképpen történik ez.

Másnap reggel ismét találkoztam don Cristófolával, a Mont-Blanc hídján; később volt utitársam, mert nem akarta levetni hosszú papi öltönyt; már pedig a papi öltönyt Genfben csak is a varándokoló papok hárítják maguk s a mi papunk, ki tiszteletben tartotta a törvényeket, mindenütt magával aordozta utitársát, hogy megmutassa a zsendaroknak a rendőroknak, hogy ő csak ártatlan a városban. Valahányszor kiment a házából, mindig rendbehozta szeméjét a vendéglőnél, nehogy azzal gyússaitan valaki, mintha fizesse nélkül akarna tovább állni. Akkor, midőn találkoztam vele a Mont-Blanc hídján, a Szent-Sász templomába akart menni, hogy meghallgassa egy híres szabadelvű pap egyházi beszédét. Olyan kemény ajkúakról szót fűjt, mely képes leti volna egy bivalót földönteni; szegény nápoly-

get, hogy miután bíró közöttünk nem lehet más, mint az országgyűlés: kegyeskedjék odáig átlálemmel lenni, s aztán várjuk be a competens ítéletet.

Egyébiránt soraink régén nem hallgathatunk el még valamit.

Ha miunk vagyunk Curtius, s azt látjuk, hogy a forum közepén egy nagy lyuk nyílt, mely dögvész lehet ki a városra: mi ugunk bele, — hogy megmentsük Rómát — s nem várjuk el, hogy ugorják bele Róma — hogy megmentsék Curtiust.

Ez a mi egyéni véleményünk.
Jókai Mór.

A „Pester Journal“ a következőket írja:

A denuncians, kinek segélyével Zichy grófot s a magyar miniszterelnököt a világ előtt pelengérré állította, Seligmann Lipót, ki Szt.-Péterből, hol apja rabbi volt, szerényen vándorolt ki a nagy világba, és végül Dréher bécsi sörházában talált alkalmazást, hol idővel tetemes vagyonra tett szert. — 1873-ban a szegény zsidó fiú, főnöke, Dréher ur, korlátlan bizalma folytán 400,000 forint évi vagyonra tett szert.

Nagy ur módon élt, s mikor a krach mindent elvitte, még mindig maradt 12,000 forint évi jövedelme, szabad lakása, kocsi- és lóistállása Dréhernél.

Ezzel még mindig beérte volna. De a Mammon megkapráztatta és most tiós uton tört pénz után. Titkon provisiót szedett minden üzlet után, melyet a gyárral kötöttek. Egy olasz üzlet-ember, kinek a provisió nagyon terhére volt, elárulta végre a titkot és Seligmann Lipót elűzték. Ez 1876-ban történt. Dréher Antal sirt, midőn megtudta az ember hitlenségét, kire a cég, mint egy szikla épített.

Seligmann elment, de csakhamar visszajött. Visszajött és 100,000 forint kért halgatása fejében.

S itt meg kell jegyeznünk, hogy Seligmann maga, ki a bécsi sörházban mindon volt, a bécsi könyveket szándékosan hanyagul vezette, a kobányai könyvek revisióját elhanyagolta s késleltette.

E körülményre alapította Seligmann követelést. Dréher ártatlanságának tudatában elutasította a követelést. És ekkor Seligmann feladta Dréher, mind a bécsi, mind a budapesti pénzügyi kincstárnak.

Mily alaptalan s téves volt Seligmann denuncsiatírója, mutatja azon tény, hogy az osztrák pénzügyminiszterium őt hónapvi vizsgálat után semmi büntetést nem tudott megállapítani, minnek következtében az egész eljárást beszüntette.

Ez a meztelen igazság. És mi Asbóth urat igazságos embernek ismerjük s tudjuk, hogy e tényekről tudomást fog venni és a mai „Ma-

szólott, áthatra a hidegtől (majus hó utolsó napjaiban voltak) csakbogy nehezen tudott előre baladni, hátulról visszatartva hosszú öltönye szárnyai által, melyek majd lábai körül csavarodtak, majd a szélben borzasztóan lobogtak. Két rétbén görnyedve, nyakát előre hajtva lépdelt előre, fél keze zsebében, a másik kezébe göröcsösen szorítva utitársája fogantyúját; fogai vaczogtak, ajkai, orrlukai remegtek, ziháltak, mint egy megriasztott ló; minden tagja reszketett s folyton rázkodott egész teste. Egy kemény szőrlórnak lekapta fejéről a kalapját s bele sodorta a folyóba, homlokát fagyáló hidegséggel véve körül.

Ekkor a nélkül, hogy pereznýi gondolkodási időt venne magának, felugrott egy előrobogó bérkocsiba, s harsányan kiáltá a kocsiának:

— Nápolyba! — Isten önnel, isten önnel, tette hozzá, felém fordulva s bucsút intve kezével; a nápolyi mégis csak jó dolog... visszataérek a nápolyi hazájába.

— És mi Orkán?

— Leányok fog maradni.

S meg volt írva valóban, hogy ő soha ne menjen férjhez. Junius első napjaiban azt olvasta egy hírlapban, hogy a pápa, dacára az uralkodó járványnak, a Vatikánban fogja tölteni az egész nyarat. Miss Orkán azonnal elindult Rómába gyógyszerértárával együtt, hogy szűkegy esetben segélyre lehessen a szentséges betegnek. De ő kapta meg a lázt, s maga akarta gyógyítani magát polyósszával; igen sokat, vagy nem eleget vett-e belőle? Nem tudom, csak annyit tudok, hogy midőn meghallottam a szomorú hírt, egyaránt jött, hogy mosolyogjak és sajnálkozzam jószívú barátom felett.

A „KELET“ TÁRGYAJA.

Miss Orkán.

Rajzok Olaszhonból.

Irta:

MONNIER MÁRKUS.

V.

(Vége.)

Kenyér és leves eledel neki, egy héten több ízben szolgálnak fel neki marhahúst vagy juhust, huszont centiliter borral. Ablakából béltáhatni a várost s a tengert Pausileppettől, egész a Vesuvig. Nem szorítják rá, hogy kedve ellenére dolgozzék, s nem fizet adót: azt csak a becsület emberek fizetik. És ezek mellett mi is történt? Midőn kitelt fogsága ideje, késsel kezében rá rohtat egyikőre s megölte volna, ha fel nem tartóztatják. S ugyan mit vétett neki azon ő? Éppen emmit, de Pallone újabb elítélés reményében tette, melynek következtében a niszidai gályákra fogának küldeni, hol az embernek még jobb dolga lenne, mint a javító házban.

— Hát Toniel?

— Ő szerencsés véralakult! Mindent felaján-

lottak neki s mindent visszautasított. Nem akart menni sem a conservatorumba, sem szinpadra lépni s szerződni az „Uj színházhoz“, sem Amerikába követni egy színgazgatót, ki egy milliót ígért neki, sem kettőt énekelni a „Római szalodában“ egy orosz hercegnővel.

Midőn Placida asszony meghalt a nélkül, hogy valamit hagyományozott volna számára, őszintén megcsapta őt. Toniel nem szeret mást csak Reinette-t, s Reinette csak Tonielnek; becsületes nő, mert szereti férjét és mert anya is, mi legjobb őre a becsületnek; most a hetedik gyermekét szoptatja, ki a mult hóban keresztelttem meg; minden újabb gyermek születése után, még szebb lesz. Mikor Tonielnek szüksége van pénzre, bejárja az utcát hárfájával s hoz haza elvél és papír pénzt arra, hogy bérsje vele nyolcz napig s mikor nem jut egybre, eszik gyümölcsöt; azután játszik a gyermekekkel, kioldja Reinette dús fekete haját és gyönyörködik a lila vagy kék vagy rózsaszínű párázatokban, melyek a Sorrentó körül s a tenger és ég között usznak.

— Megtanult olvasni?

— Nem volt olyan ostoba.

— S mit mond hozzá Miss Orkán?

— Ugy talán, hogy igaza van; ő külön-

ben Bourbon-párti lett és katolika. De esküszöm önnek, hogy nekem éppen semmi részem sincs ebben: soha sem voltam eléggé biztos hitemben arra, hogy másokat megtérítsek. Miss Orkánnak nagyon tehéken képzelő tehetsége van, kinek mindig szüksége van egy vagy két vessző-paripára; mindegy bármilyen, csak hogy legyen. Azt mondja most azoknak, kik hajlandók őt meghallgatni, hogy az iskolák az országok csapásai, hogy

a népnek nem szükség olvasni tanulni, és hogy a boldogság és erkölcsiség legjobb biztosítéka, a tudatlanság. Mindebben van sok igaz, de az ellenkezőjében is van: ezt nem tudják az asszonyok soha megérteni; azért nem is igen van nekik soha helyen az eszök. Mi pedig a protestans hitet illeti, azt nagyon hidegnek és komoroknak találja. Azt mondja, hogy ügyvédeknek s perlekedő németeknek való vallás. Ő szereti mindenben a vigaszt, elevenséget; felvilanyozza a füstölőből fel szálló illatos felbő egyesülve az orgoná- és karnének hangjaival, a szép szűzek és vidám angyalok képséivel benépesített templom falak és magas kupolák.

— Mit tart most a szepültelen fogantatásról?

— Arra nem gondol többé, ez legjobb módja hinni benne. Szerencsétlenségére asszony, és mindent szeret túlságba vinni; most már kedve lenne megöletetni Jaczint átyát, s legalább kísé megpereszeltetni az orleans-i püspököt, mivel nem eléggé tisztá élették. Keresnem is kellett neki valami oly tárgyat, mi elvonja kissé az eszméitől, s megkaptam az orvosi tudományban. Van nálunk egy nagyon szellemű ember, ki arra a meggyőződésre jutván, hogy az orvosok nagyon sok embert megölnek, azon eszmé fogamzott meg benne, hogy minden betegséget orvosi segély nélkül fog meggyógyítani. E eszúra felolvast egy liter vízben három vagy négy golyócskát, melynek neveit a betegségek esetei szerint határozta meg; a beteg aztán bévészen ebből naponta két vagy három kalánnal, s meggyógyul; ha csak meg nem hal; ha meggyógyul, a golyócskákunk köszönhető; ha meghal, jele, hogy vagy igen sokat, vagy nem eléget vett be. Ön-

gyarországi" azon állítását, hogy „Dréher az osztrák kincstár két heti per után több száz ezer forint bírságra ítélte a pénz lefizetettét” — készségesen fogja vastag tévedésnek nyilvánítani.

Ugyanily tévedések vannak azonban a helybeli Dréher-féle ügy előadásába is belekeverve. Az a tény, hogy a pört Magyarországon 76-tól 79-ig elbuzták és ma még sem fejezték be, nem bizonyít egy mindenható intervenció mellett, hanem éppen az ellen. A láthatatlan kezeknek mégis kellett volna valamit kivinnők, és mégsem vitték ki semmit, mert ellenkezőleg ezek az évek óta tartó kihallgatások, folytonos idészések s futkározások, a kosarakra menő pörös acták valóságos ujoimokot képeznek a peres irodalomban. Az egész per kötségszövénnyel van a vértől jellegével bir, úgy hogy a kérdéses firma-győtrött főnöke ez évben végre kihallgatást kért Tiszánál, könyörgve, hogy végre valahára akár kedvező, akár kedvezőtlen ítélettel vessenek véget a pörnek. A czég inkább megfizi az egész bírságot, sem hogy tovább is sárban hurcolják s üzletében megkörtösiák.

Három évi vizsgálat után, melyet a depució Seligmann által kijelölt Dávid szegedi pénzügyi tanácsos vezetett, végre befejezték a vizsgálatot és a pénzügyminiszterium előfőjához tették át az actákat.

Hol vannak az acták jelenleg s vajjon referáltak-e már benne, azt egyik peres-fél sem tudja. — Egy félhivatalos „communiqué” azt állítja ugyan, hogy az actákat az igazságügyminiszteriumhoz tették át, de ez az eljárás csak nevelné a rejtélyt, nem hogy megoldaná azt. — Annyi tény, hogy a czégnek gyors igazságszolgáltatás kedve, mint az Ausztriában történt, míg nálunk végtelen hosszúságban nyulik. Hol van itt az intervenció? hol vannak a láthatatlan kezek?

Ugy látszik, hogy a közönség még mindig nem tudja a valódi titkot.

Ne feledjük el, hogy a pörben leginkább a denuncians van érdekében. Seligmann Lipótnak, ha a kincstár Dréher elítéli, a bírság felét, vagyis fél millió forintot kellene kapnia —

És ily denunciansnak állt föl, a különben oly derék, igazságos és ésselműj Asbóth ur. Mert a correspondentia, melyet Asbóth ur czítál, Seligmannról származik és ezek az adatok meg vannak hamisítva.

Ha Asbóth ur ismerni akarja a valódi correspondentiát s valódi adatokat, megtekintheti azokat. Akkor azt is be fogja látni, hogy csak a Seligmann creaturái által hanyagul vezetett könyvekben fordul elő a kérdéses czefre, mert ez a czefre nem a Dréher-féle serfőzdére, hanem magára Seligmann urra volt czimezve s így senki más nem kapta azt kezébe, mint Seligmann ur. Ezeket a hanyagul vezetett könyveket nem lett volna szabad Dréher urnak meglátnia, mert Seligmann urnak akkor kitétek volna a szűrt. És azok a könyvek, melyeket Seligmann azon időkben egy még ma is meglevő levelében mea culpa gyanánt emleget, szolgáltatának ma bizonyítékul Dréher ellen!

De elég volt ennyi! A kinek csak legkisebb fogalma van egy nagy kereskedelmi ház üzleti ügyviteléről, teljesen fölismerheti a denunciatíók azon aljas szövevényét, melyek a Tisza és Zichy-féle támadás alapjául szolgáltak.

Most már a lehető legvilágosabb, hogy Zichy intervenciójáról a Dréher-féle affaireben beszélni absolute nem lehet.

Dréher hitelezett az ifjú Zichynek, a mint hitelezett az öregnek. Hitelezett Zichynek, mint hitelezett neki és hitelez még ma is az osztrák-magyar nemzeti bank s mint hitelezett neki a francorosztrák bank és mások. A Zichy-féle jószágok Torna és Idvard együttvéve másfél egész két millió forint értékét képviselnek. A tornai és idvardi jószágok tulbecsüléséről beszélni egyformán neveltség. A Zichy-ek pontosan fizetik 6 percentes kamataikat, mint az a nyugtákból, melyek közül az utolsó 1879. évi június 17-ről szól 3600 forintból, világosan látható. Dréher egyszerűen fényes jelzálogi üzletet kötött a Zichyekkel, mely még egyszer annyit jövedelmez neki, mintha pénzt valamely banknál helyezett volna el. Dr. Frank csakugyan a legújabb valóságos hitelezője Zichy Victor grófnak, mert dr. Frank jó barátságban van ugyan Dréherrel, de azért maga is nagy pénzügyiakkal rendelkezik (az osztr. Ferdinand északi vasút jogtanácsosa, hogy mást ne említsünk), és ha az általa deponált állampapírokon a Dréher stampiglija rajta van, ő viszont Nordbahn-actákat lombardírozott Dréhernél.

Még több adattal is szolgálhatunk a tekintetben és Asbóth ur meggyőződhetik, hogy adataink nem származnak denunciatíóból, hanem az igazság forrásából erednek.

Seligmann urat pedig és denunciatíóit a „Pester Journal”, melyeknek azokat először felajánlotta, már három év előtt visszautasította.

Jól értesült helyről kapjuk a következő felvilágosító helyreigazító sorokat.

A „Magyarország” tegnapi számában a budapesti lapok „Zichy és Tisza” cím alatt a többi

közt ezeket írja: „Deutsch ur, Zichy és egy másik ur által reá kényszerítettet, hogy magyar nemességet kérjen. Ezen másik urban mi Möriz Pál urat väljük felismerni.”

Biztos tudomásunk van arról, hogy Möriz, Pálnak sohasem volt alkalma Deutsch urakkal megismerkedni; velök sohasem érintkezett és sohasem beszélt, s általában Möriz Pál sem magának, sem másnak, czímet vagy rangot sohasem kért.

A fentebbiek után így folytatja továbbá a „Magyarország”: „A választás-k javában folytat. — Egyik este a végrehajtó bizottság ülésében a szabadalvú párt helyiségeiben jelenti Möriz Pál, hogy a pénz elfogyott. Ekkor Zichy Viktor gróf vállalkozott, hogy kerít 6 pénzt zsidóktól.”

Erre válaszunk az, hogy midőn a választások javában folytak, Möriz Pál itthon sem volt, mert a tiszavidéki vasutársulat által a hamburgi gyűlésre küldött; Möriz Pál saját személyére soha semmiféle párt pénzét igénybe nem vette, a szabadalvú párt pénztárát sem kezelte, tehát a pénz elfogytatás jelentést sem tehetett s így Zichy gróf az ő jelentésére sem válaszolhatott. — Mindezekből látható, hogy a „Magyarország” közleményei mennyire valótlanak.

KÜLFÖLD.

Kheireddin pasa július 21-én három órai kihallgatáson volt a szultánnál, és megbeszélte vele a jelen válságot okozott nehézségeket. Az angol lapok már kedden jelenték — amit a bécsi kabinet félhivatalos közlönye csak tegnap jelentett — hogy elszultán és Kheireddin pasa között újabb nehézségek merültek fel.

Kheireddin pasa bukása keserű kiábrándulás lesz Törökország őszinte barátainak, kik sok reményt fűztek hozzá.

És Kheireddin megfelelt a reményeknek. Erélyes, szívós, eszűzeiben kifogyhatlan diplomatának mutatta magát, ki nem csüggedett el, mikor mindenki halottnak vélte Törökországot. Állhatatosan védte a berlini szerződésben Törökországnak meghagyott terület minden talpalját. Új meg új akadályokat tudott gördíteni monarchiánk hódító politikája elé. Tömegeken nehézségeket támasztott a szerencsétlen Aleko pasának, kinek állása már szinte tarthatatlanná lett. Mozgásba hozta egész Európát a Janina után nyuló Görögország ellen. — Emitt a hellének a bolgárok ellen izgatta, amott az albánokat biztatta, a görögök ellen; felszólította az arnauták fanatizmusát az osztrák magyar monarchia ellen. Ahol csak védelmezni való ottomán érdek volt, első rangú diplomatának mutatta magát; az oroszokkal szemben ángolna simaságot, mi ellentünk lassu szívósságot, a görögök ellen erélyt tanúsított, az egyiptomi ügyben pedig mesteri sakkhuzást tett.

De tartós sikereket nem bir felmutatni amíg Törökország legveszélyesebb ellenségét, a szultáni palota „borraváló” s befolyását meg nem törli. És ezért méltán feszült figyelemmel várhatjuk a konstantinápolyi válság lefolyását.

Kheireddin pasa követelése, melyek teljesítésétől tette függővé lemondási kérvényének visszavonását, s melyet diplomatai és politikai körökben oly nagy kíváncsisággal vártak, a „Pol. Corr.” konstantinápolyi levelezője szerint következő három pontba foglalhatók össze:

1. A szultán lemond minden beavatkozásról oly kérdések és ügyekbe, melyek a nagyvezír ressortjába tartoznak és az utóbbinak teljesen hatalmában álland hivatalnokokat kinevezni vagy elbocsátani.

2. Osman pasa és Riza bey eltávolítandók és a nagyvezír feljogosítandó egy homogen kabinet alakítására, a mostani miniszterek egy részének megbagyásával és több általa választandó személyiség kinevezésével.

3. A különös nehézségekkel öszszekötött görög kérdés a notáblek gyűlésé elé terjesztetik és a gyűlés többségi határozatai értelmében döntenek el.

A szultán hír szerint 48 órai gondolkozási időt kötött ki magának; a határidő tegnapelőtt telt le. Míg a szultán elhatározása nyilvánosságra jut, nagyra természetesen a legkalandosabb kombinációk járnak. Végül felemlítjük, hogy Mahmud Damad pasa újabb hírek szerint nem kap engedélyt a visszatérésre s ez kétségkívül öszszefüggésben áll a szultán jövőd elhatározásaival.

A császári herceg politikai nézetel.

Eugen Londunnak egy könyve jelent meg Lulról, a császári hercegről. Ezutal a könyvből néhány személyenyt idéznék, melyek érdekes világot vetnek a herceg komoly törekvéseire.

„Nem kívánatos sem a parlamenti kormány, sem az absolut hatalom — mondá a herceg egy ízben — mert ha az uralkodó lángész, fia lehet buta ember. — Egy ideig oly férfiu befolyása alatt állottam, ki forradalmi eszméket adott nekem; csak komoly tanulmányok és önuralom segítségével birtam megszabadulni. De hiszem, hogy ez teljesen kikerült nekem... Támogassuk a vallást mindig és mindenütt, a meny nyire csak lehet, de ne legyünk a papság rabjai.”

Tudósítói gépezetet szerveztem és tüzetes adatokat fogok kapni Franciaország katonai, közigazgatási, bírói és politikai tisztviselőiről. Vegyen ön is részt e gépezetben és küldjön nekem értesítéseket a katolikus egyházzal és a francia papságról.”

A társadalomban nem kellene megvárni a titkos társaságokat. Hogy hihetők ismerőseim, hogy Olaszországban szabadkőműves lettem? Boszankodom e miatt, hát nem ismerlek vallási érzelmeket?

Teljesen bízom a jövőben. Hiszek a történeti szükségességében, de e fatálista hit nem fogja károdozásaimat csökkenteni. Ha majd szükséges lesz cselekedni, cselekedni fogok.

A terv, melyet most tizenötszöt hónapja készítettem, azért nem sikerült, mert bizonyos emberek gyávaaságát sehogy se lehetett leküzdeni.”

Ezen utóbbi mondat, ugy látszik, az 1877-diki válságra vonatkozik.

A herceg, mint London egyéb feljegyzéseiből kitűnik, tisztában volt magával az iránt, és el is ismerte, hogy ha tronra jut, „előinte” absolut rendszerre kell támaszkodnia.

Tanügy.

Nyilatkozat.

Borszék, július 24. 1879.

Azon fel-felmerülő gyausításal szemben, mintha a „Kelet” idei 160. számában „Tanügyi állapotok Gyergyóban” cím alatt közölt levél szerzője én volnék, hivatkozással a t. szerkesztőség igazgatására, határozottan kijelentem, hogy a kérdéses levelet nem én írtam, szerzőjéről még csak sejtlemem sincs.

Mindenki, a kinek a „sana ratio” nem „őszí fecskemadár”, belátja, hogy én a vezetésem alatti iskoláról, tehát közvetve önmagamról dicseriadót nem zengedezhetek. Hogy iskoláinkról az illetékes közvélemény évről-évre kedvezőbben nyilatkozik, — azaz általa szolgált köznevelődési ügy érdekében örvendtes jelenségnek mondható. Mindenféle intézmény gyakorlati eredmény által igazolja létjogát, s ha e szempontból valakinek „kedve kerekedik” élni azon kétségtelen joggal, hogy nyilvános jellegű intézetek működése és létjoga közt párhuzamot vonjon: ebből „kenyer-irigységet” formálni s minden lélektani combináció nélkül rántani elő a gyanúsítás fegyverét — bomlott agyra mutat. Am szatellát a versenyter, igyekezzünk a hivatásszeretét nyilvánulásában, nevelői tapintat- és oktatási rutinban, ugyisintén való eredményekben földmulni egymást, e versenyünknek az ügy fogja hasznát érezni s ez a fő, nem lesz ekkor okunk az ingység fulánkos nyelvért öltögetni egymásra, melleskes tekinteteket az ügy rovására legyezgetni — bűn.

A ditrói ügytársakra vonatkozólag megjegyzem, hogy én a „vicem pro vice”-féle boszomszomjas elv gyakorlati alkalmazását nem ismerem, mert a testületi szellem követelményeivel rég óta tisztában vagyok, s épp ezért nyilvános meghurcoltatásuk fölött, legyen az indokolt vagy indokolatlan, ezutal nem kutatom, csak sajnálkozni tudok.

Nincs miért eltitkolnom egyóbiránt azon véleményemot, mely szerint a ditrói polgári iskolának ipariskolává való változtatásairánti indítvány indokolásából az objectiv részt teljesen osztom.

Boga Bálint,
a gy.-alfalvi állami felsőnépiskola igazgatója.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jul. 27.

— A király utja. Ó felsége Albrecht főherceg kíséretében augusztus 28-án Erdélybe utazik s jelen lesz az iteni hadgyakorlatokon. A hadgyakorlatokkal részvevő hadosztályok aug. 25-én indulnak el N.-Szebenből, illetve M.-Vásárhelyről és utközben Ó felsége jelenlétében összecsapnak.

— Rudolf trónörökös tudvalevőleg szenvedélyes vadász s észleleteit gondosan fel szokta jegyezni. Most Brehm „Thierleben” című nagy munkájában a fajt-tyukok életmódjáról közöl leírást, mely leírás azért is nevezetes, mivel ezen állatokat a szabadban kevés embernek volt alkalma észlelni, míg a trónörökös vadászatai közben különös figyelmet fordít rájuk. Brehm, a kiváló tudós a trónörökös leírását a következő szavakkal vezeti be: „A fajtyuk szabad életéről figyelemre méltó megjegyzéseket közzé lehetek Rudolf, osztrák trónörökösnek, ki elég szerencsés volt 1877. ápril havában Csehországban ilyet elejteni. A vadászata meghívta, a vadászok öt nyárferdőben lévő helyre vitték, hol a fészkelő tyukokat a kakas megtámadni s rövid küzdelem után elizni szokta. A bécsi lapok a trónörökös vadászati leírásából közölnek is egyes részleteket.

— Alfonz király házassága most már befejezett ténynek tekinthető. Ó felsége a jövő hó elején érkezik Bécsbe, hogy Krisztina főhercegnő kezét személyesen kérje meg. A leendő menyasszony 1858 ban született s egy évvel idősebb a királynál, kit négy évvel ezelőtt ismert meg. Már évek óta a Baden melletti Weilburgban időzik, a hová most Albrecht főherceget is várják. Annyi-

ra ragaszkodik hozzátartozóihoz, hogy férjhezmenetele esetén valószínűleg az egész környezetét magával viszi Spanyolországba.

— Tegnap ismét újdonság volt a nyári színházban: Pry Pál, angol vigjáték, mely a budapesti nemzeti színházban nagy tetszést aratott. A kolozsvári színpadon nem volt a darab diadala akkora, mint a hírneve, mindazonáltal az elég szép számú közönség jól mulatott rajta, különösen a nagydíj és ötödik felvonásban. Az újdonság nem tartozik ugyan a classicus művek közé, de egészséges angol humora, egy-kétalakjának életigazsága és bizonyos értelm, mely a jellemek fésülésében nyilvánul, nem tévesztethetik határukat. Bonyodalmában a francia leleményességet angol nehezkeséggel egyesíti: szerző a küloben nem épen érdekesítő mesét megleshetős aprólékosággal dolgozta fel. — Látszik, hogy francia mesterek befolyása alatt állott a mese conceptioja tekintetében, de a kidolgozásban nem tudta megtagadni angol realismusát, mely nem a gyors kifejlésnek és meglepő fordulatokban, hanem a minutusos kidolgozásban szokott excellálni. Egyyszóval „Pry Pál” nem valami hatásos színpadi termék, de nyári színházban jó előadásban pompásan betölthet egy estét. A jó előadás ahoz képest, hogy premiere volt megjárt s így a jó este sem maradt el. Természetesen, ha még annyi próba lett volna a daraból, mint amennyi volt: valószínűleg már jobb benyomást tett volna az újdonság, mely küloben így sem maradt el, különösen a darab két utolsó felvonásában. Szombathelyi a czimszerepben találó vonásokkal adta vissza a kotnyeleskedő, minden lében kanál-féle, mindenit ismert comicus typust; alakításán egész este sokat mulatott a közönség. Gabányi alakító tehetségének és Szentgyörgyi jó humorának szintén igen hálás tere nyílt az angol újdonságban, Halmainé (Paebe) pedig élénk fürgecséggel a „Képzelt beteg” Toinette-jére emlékeztető jó alakot vitt színpadra. A többiek is: Krasznainé, Bokodi, Halmi, Mihályfi, Boér Hermin, Gyenes és Máté Róza dícsőrelesen működtek közre a darab sikerének biztosítására.

— Az Újvilág című mulató kertnek pénteken este oly közönsége volt, hogy elvégre be kellett zárni az ajlókat a később érkező vendégek előtt, mert nem volt már több hely. A Kolozsvárt időző száz néptanítók keltették föl a nagy érdekltséget azzal, hogy az Újvilágban öszszgyűltek találkozára s egyúttal egy kis dalesztől-félt rőtönöztek. A közönség, mely sok dícsőretest hallott száz hazánkfairol mint dalárokról, nagy kíváncsisággal fogadta és az elismerés mindegyre fel-felzúgó tapsaival kísérte a derék néptanítók szépen, szabatosan előadott dalait.

— A „Magyar Compass” című Mihók Sándor által szerkesztett kitűnő szakkönyv jelen évi folyamán megjelent a beküldetett szerkesztőségünkbe is. Ez a maga nemében különösen az üzletemberekre nézve nélkülözhetetlen a szakmunka, ezutal Kilian Frigyes budapesti kir. egyetemi könyvtáros bizományában jelent meg; a könyv ára előfizetés útján 3 frt, könyvtári uton 3 frt 60 kr.

— Az ikrek. B. kolozsvári segédszolgabíró szolgálja tegnap reggel elkészekedett hazulról azalatt az ürügy alatt, hogy haza megy Gyáluba látogatába. A szolgálot el is engedték; de alig távozott el, a szolgáló ágyában két újszülött gyermeket találtak az ágynevelőketk eltakarva, még pedig mindkettőt halva. Az ikreket úgy látszik, az illető azelőtt való éjjel szülte, még pedig vagy halva, vagy azok a szükséges segély miatt a születés percében haltak meg. Az előbbi feltétele mellett bizonyít az a körülmény, hogy az ikrek ugynevezett koraszülöttek (alig nyolcz hónapos magzatoknak látszanak.) Küloben a vizsgálat, mely a tett följelentés következtében azonnal megindított, ki fogja deríteni a valót, ha vajon t. i. bűntett forog-e fenn, vagy csak kisebb rendű kihágás.

— A magyar korona területén levő állami és vasúti távirtdák statistikája az 1878. évről szintén megjelent már a kereskedelmi miniszterium kiadásában. Ára?

— Öt esztendő fogság egy pár csizmáért. Nemrég egy cigány meglátogatta rokonait; mikor aztán haza akart menni, a jó rokonok csupa vendégszeretettel nem akarták engedni. Mindenkép marasztalták s miután a szép szó nem használt: elvették tőle a csizmáit oróval, hogy ne szokhessen meg tőlük a kedves vendég. A cigány azonban meztelb is ott hagyta a gyöngéd rokonokat, sőt a legközelebbi falusbírónál bevádolta rokonait rablás miatt. Az eset aztán bírói vizsgálat és ítélet tárgyává lön. A nagyszabeni törvényszék a minap tárgyalta az ügyet s mitűn a cigányok bevallották, hogy erővel vették el a csizmát a rokontól; a bíres bírság mindamellett hogy az is constatva volt, miszerint ezt nem rablás, hanem vendégmarasztási szándékkal tették, a vádlottakat az egy pár csizma elrablásáért öt évi súlyos börtönnel ítélte. He igaz az eset — a „H. Zug”-ból vettük e közleményt, — mindenesetre furcsa világításba helyezi az illető bírák törvénymagyarázási képességét!

— Rövid hírek. Gr. Andrássy Gyula külügyminiszternek Leo pápa a Pius-rend nagy keresztjét adományozta. — Balogh Árpád népművészet és operette énekeit szerződtették a népi-

színházhoz. — Czigányból pap. Vácson holnap tartja első miséjét mint fölmentelt áldozár Pozsár Endre, ki egy váci muzikás cigány feles fia.

— Borszékéről írják nekünk: A borszékí fürdő soha sem volt annyira látogatott, mint most. A megérkezett és beiratkozott családok száma: 174—412 személylyel. Sokan vannak még, a kik nem iratkoztak be, ezen kívül folytonosan érkeznek a fürdővendégek, mert Borszéken a tulajdonképi fürdő-„évad” július második és augusztus első fele. Salamon zenekara naponként remekel. Jövő vasárnap Szentiványi Kálmán marosmegyei alispán, a közkezdveltségnek örvendő kitűnő hazánkfia és Reiner jeles orvos kezdeményezéséből az itteni községi iskola javára bál fog rendeztetni. A külföldi nemzetiségek egyelőrtésének a messze jövő ködhomályából a műveltség terjedésének világánál előtűnődező ideálja a magyar, román, szász és izraelita vendégek testvéries öszsimulálásában itten megvalósulásnak örvend. Időjárás és kedélyhangulat nagyon kedvező; csak a nők ijesztő mérvet öltött fényűzése gyakorol kinos benyomást, ez idegbántó bivalgás, feltűnni vágyás körtünetei alól egy pár magánú család s néhány más rangú nő nemes egyszerűsége képez tiszteletré méltó kivételt. Mikor valósult meg az annyiszor és oly hérvél hangoztatott nemzetgazdasági elvek?

— Dícső Szent-Mártonban csütörtökön elő 24. a lötenyészési állandíjak kiosztása a következő eredménnyel ment végbe. Kiállítva volt 24 anyakancza, ezek közül az első jutalmat, 10 aranyat, nyerte Bade Imre darlaci gazdatiszt csikós kanczája; Kutyfalváról Magyar Sándor nyert 8 aranyat; Küküllővárról Andrássy Géza 6 aranyat; Nagy József, Zold Antal Balavásárról, Kovács Dénes O-Sályiból 4—4 aranyat; Farkas Mózes balavásári; Márk Elek, haranglábi és Simó György barasztókerei 3—3 darab aranyat. A három éves csikókra kitűzött jutalmakat elnyerték: Miklósi Gergely, darlaci, 8 aranyat; Bade Károly, kutyfalvi 6 darab aranyat; László Gedeon, kelemen-telki, 5 darab aranyat. Diszoklevelet nyertek; Bágya Kálmán és László Gedeon. r. l.

— Gyűjtőgatóapáca. Emlegettük, hogy elő 14-én Weliki-Jasyrkiban óriási tűzvész dühöngött; mintegy 300 ház esett a lángok marta-lékul. A tűz oka gyűjtőgató volt. A rendkívüli a dologban az, hogy a gyűjtőgató nem volt más mint egy apáca. A vételes most már a rendőrség keze között van. A bűntény indoka a bosz-zu volt. Az apáca ugyanis egy weliki-jasyrkii fiatal emberrel gyöngéd viszonyt folytatott. A fiatal ember megnősült. — Most fellángolt az elhagyott apácázona a boszszu s egy viharos éjjel tüzet dobott volt szeretője házának fedelére.

— Új telekkönyvi hatóság. Az igazságügyminiszter az 1871 évi XXXI. t. cz. 24 §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett, az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében levő boszszu-ászói kir. járásbírságot, saját területére, f. évi október hó 1-től kezdve telekkönyvi ügyekben bíró hataáskörrel ruházta fel.

— Nápolyban nagyszerű rablóbandák fedeztek föl, mely kereskedelmi consortium alakjában külföldi kereskedőktől álnévek alatt nagy értékű árukat hozatott s maga közt osztott föl. — A csel sikerült sokáig, mert a gazemberek vezetőinek nevei a legelőkelőbb nápolyi kereskedőkével ugyanazonosak, u. m. Mazolla, Toninini Calderazzo stb. A csalókat végre elfogták, de az árukat már alig kaphatják meg.

— Ismét elégett egy orosz város Lozd. E város Suralki kormányzóságban (Orosz-Lengyelország) Steino kerületben fektött, mintegy 3000 lakossal. Két nagy tűz már dúlt benne, most 21-én a harmadik a még fennmaradt 200 házat is elégette. Az egész város csupa rom. A tűz gyűjtőgató eredménye.

— A doctori diplomákkal úzerkedő American University of Philadelphia és Philadelphia University of Medicine and Surgery ellen az államügyész pert indított s valószínű, hogy mindkét intézetet be fogják zárni.

— A belga ünnepélyek. Belgium 1880. okt. 4-én ünnepi függetlenségének felszázados ünnepét. A belga kamarák ez ünnepélyekre 4 millió 847.000 frankot szavaztak és még pedig 1) egy politikai és vallási ünnepélyre 390.000 frankot; 2) iparünnepélyekre, kiállításokra két milliót; 3) belga műtörténeti kiállításra és egy emléktervének pályázatára 425.000 frankot; 4) zenedünnepélyre, belga zeneszerzők jutalmazására 200.000 frankot; 5) történeti és allegorikus díszmenetre 300.000 frankot; 6) flamand és francia színművekre, ünnepi költeményekre 32.000 frankot; 7) népművekre, utcákat, tereket díszítésére és egyéb kiadásokra 1.500.000 frankot.

— Nisni-Nowgorod égéséről orosz lapok a következőket írják: Városunkat e hó 1-én borzástól tűzvész látogatta meg. A tűz az ugynevezett Nisnei Bazárban tört ki először, hol a legtöbb és leggazdagabb bolt és kereskedés van. A főutca a benne volt ékszerkereskedések és theatráltráklak együtt egészen elhamvad. A kár borzástól és egyelőre még ki sem számítható. A romok alatt 27 ember van eltemetve s ezenkívül 14 ember megégett. Az égés alatt egy csapat go-

nosztérv rabolta és fosztogatta a lakásokat; köztük és a rendőrség közt összeütközés történt. A tűz gyújtogatásból eredt; 4 gyújtogató elfogatott.

— **Paraszt háború a Kaukaszban.** A Kaukaszban több falu lakossága fegyvert ragadott, de ez egyszer nem muszáj hatóság vagy katonaság, hanem — egymás ellen. A jelissawetpoli kormányzatban Safikerd és Bay-Admedly faluk közt véres csata folyt 6000 fegyveres paraszt közt. A csata egészen rendszeresen folyt és a csatátérin több mint nyolcvan halott maradt. E zavargások oka a földtagosítás. Jelissawetpol és Wladikotkasból két dandár katonaság küldetett a hadviselő parasztok ellen.

— **Ex le meglepetés.** Montechio di Crosara faluban nem messze Veronától élt Pietro Carbognin földbírtokos, aki eszelős volt ugyan, de ügyeit még is rendesen vezette. Egy évvel ezelőtt egy-zerre csak eltűnt a nélkül, hogy tudták volna, hova tűnt el. Nemsokára a mezőn egy hullát találtak, melyben az eltűnt Carbognin holttestére vételek találni. El is temették szépen s a család meg is gyászolta. Később az özvegy egy más emberrel jegyezte el magát s már ki volt úzva az eaktív ideje. E hó 15-én levél jön a velencei tébolyda igazgatójától, az említett helység lelkéséhez azon jelentésért, hogy az ottani tébolydában már egy év óta tartózkodik egy bizonyos Pietro Carbognin Montechioból s szólítsa fel az illető ronkonait az ápolási díjak lefizetésére. Most sült ki tehát, hogy az eszelős eltűnése után Velenczébe ment, hol sajátos viselkedése miatt tébolydába zárták. És a tébolyda igazgatójának csak év után jutott eszébe a családát minderről értesíteni.

— **Embervő alagut.** A szentgotthárdi alagut építési vállalkozója, Favre a most szombaton meghalt. A szó szoros értelmében hivatásának lett áldozata. Az alagut légmérséklete az utóbbi időben oly meleg volt, hogy a munkások állítása s a megjelölt vizsgálat szerint valóságos türehtelenné vált. Ez okozta halálát. Az alagut különben folytonos javítást igényel, s alig mulik el nap, hogy egy-két munkás az egészséget, s hét, a melyben legalább 4—5 ember az életét fel ne áldozná benne. A vállalkozó most élvezte volna tíz évi fáradságának gyümölcsét, s épen most ragadta őt el hivatása közben a halál.

A győnge nem Angliában megszégyeníti az egyetemi vizsgákon az erős nemet. A londoni egyetemen 63 nótanuló közül 51 sikerrel tette a vizsgákat, míg ezt 856 férfihallgató közül csak 475-ről lehet elmondani. Az előbbieket közül tehát 19%, az utóbbiak közül 44.5% nem állta ki a szigorlatokat.

— **Hő esés a havasokban.** Laibachból írják, hogy ott e hó 23-án reggel a hegyeket friss hó borította el. Az idei nyáron ez már harmadik eset, hogy az Alpok téli ruhát öltöttek, ennek tulajdonítható aztán, hogy a hűvös időjárás a sík földön is megérezni. A múlt tértől még roppant hőtömegek feküsznek a felső krajnai alpok mellékvölgyeiben, úgy, hogy ott a virágzó alpesi rózsák mellett ott találni a hóvirágot is.

— **Az uszorsát** Németországban büntetéssel fogják sújtani s e végett a német birodalmi kormány a legközelebbi ülésükre elé egy novellát fog a büntető törvény könyvhöz előterjeszteni.

— **Magyar csigányok külföldön.** Berkes Kálmán bandája, jelenleg Brüsszelben van, hova a brüsszeli opera igazgatójának meghívása folytán ment ki. A hangversenyek itt a Vaux-Hall nevű concert-helyiségekben tartatnak. A zenekar e hó 30-ig marad itt; aug. 1-én Lyonba megy, hova aug. 30-ig van szerződötve. Lyonból többféle kirándulásokat tesznek kisebb városokba s egyes urak találkoiba, hova már szintén meghívtattak. Azután Granville-be mennek két hétre, onnét Liégébe az ottani városi kaszinó meghívása folytán, hol 10—14 napig maradnak. E kirándulások után a banda visszatér Párisba, hol a bois de Boulogne-i Chateau-Madrid vendéglőben zenélnek, melynek vendéglőse kötelezte magát, hogy a vendéglőben a csigányok ott időzete alatt semmi egyéb zenekar nem fog játszani. M. Blanc a monacoi bank tulajdonosának fia a téli évadra Monacoba és Nizzába fogja őket vinni, úgy hogy a banda az ideig aligha fog visszatérni Budapestre. Sőt meglehet, hogy a jövő tavasz is kint maradnak. Berkes ugyanis a napokban meghívást kapott Amerikába. Hogy azonban ide ki mennek-e, még nincs elhatározva, mivel Berkes két emberét még eddig sehogyan sem bírta rá venni, hogy hajóra szálljon. Ha ezeknek a tenger iránti ellenszenvét sikerül legyőzni, akkor a banda a tél utóján átkel az új világba.

— **A cséplőgép és a gyermekek.** Megrendítő eset történt a napokban Gyöngyös mellett. Mazumel Pál gyöngyösi polgárnak 16 éves Ignác nevű fia, jelenleg a fanceali puszta-ban működő cséplőgép körül tett szolgálatokat. E hó 18-án a gyenge testalkatú fiú a kővetek adogatta a cséplőgép ügyvezetőjébe, midőn a gépnél működő munkások egyszerre idegrázták sikoltást hallanak s erre észreveszik, hogy Mazumel Ignác az etetőben, melybe a kéve sulya bele volt, süllyedni kezd. A munkások segítségére akaratlanul a szerencsétlen fiúnak, de már késő volt, mert a gép a kéve helyett a szegény gyermeket

„ette” meg és dirib-darabra zúzta testét. Ezen borzasztó esetnek azonban még borzasztóbb vége van. A mint a gyermek hulla-részeit a gépből kiszedték, becsomagtolták szalmába, szekérre tették és a nélkül, hogy valaki a szülő kíméletese értesítése végett jónak látna volna szintén kocsi elhelyezkedni, — maga a kocsi behajtott a hulladarakok l. Gyöngyösre és bekopogtatott az elvezetett fiú szülőházánál. A gazda a szülőben volt, az anya pedig beteggyágyában feküdt. — A kocsi beköszöntött a szegény anyához s szavakkal: „Hazahoztam a fiát” s kezdte a szalmából a lábat, a beleket és a test többi részeit az anya szeméi előtt kitárni. A különben is beteg asszonynak, természetesen, ezen szörnyű és vérfagyasztó látványra állapota oly rosszra fordult, hogy ninos remény felgyógyulásához. A jelzett esemény óta agoniában van és csak némelykor tör magához, mindannyiszor fia hulla darabjait képzelve szeméi előtt.

— **Koppenhágából.** Az orosz trónörökösét nevelő együtt a napokban Koppenhágába várják. — A jövő hónapban a walesi herceg és neje Dániába érkezik, s Fredensborgba fognak szállni. A dán királyi család szeptember hóban Gonyndan kastélyba fog költözni, hogy Thyra, cumberlandi hercegnő lebetegedésénél jelen lehessenek. A királyi pár innen Athénba fog menni György király látogatására.

— **Az angol királyné** ellen tervezett merénylet f. hó 19-iki utazása közben Windsorból Osborneba — mint a „Pall Mall Gazette” írja — egészen arra volt számítva, hogy némi félelmet idézzon elő. A belügyminiszteriumhoz — mint mondják — az a hír érkezett, hogy néhány rosszakaratu egyén vagy közvetlenül támadást akart intézni a királyné élete ellen, vagy pedig a királyi vonatnak katasztrófát szándékozott előkészíteni és a jelentést elég fontosnak tartották arra nézve, hogy a hatóságokat utasítsák, tegyenek meg minden kigondolható intézkedést a királyné és Beatrice hercegnő biztonsága érdekében. Ezért egy gépet előre küldtek a királyné vonata elé, az egész vonalon szigorúan őrködtek, a jegyeket megvizsgálták és a hivatalnokok minden bokrot átkutattak.

— **Apró hírek.** Az előpataki fürdő vendégek száma 296 család 586 személylyel. — A Phylloxera a páncsori határon mindenfelé elterjedt ugyanarra, hogy a talaj még az irtott területekben is meg van mérgezve s tele van a benne maradt gyökerek e pusztító rovarral. — A szegedi királyi biztos fölszólítást intézett az ország valamennyi főispánjához a végett, hogy a közönséget kériék fel miszerint Szeged számára facsemelvéket ajándékozzanak. Az ajándékoztató fűcsemelék Szeged város közönségének címezve küldendők s valamennyi vasut társulat által ingyen szállítatnak.

Lapszemle.

A „Hon”-ban Sz. y a nem magyar lithurgiai nyelvről szól. A lapok közölték a napokban, hogy a közoktatási miniszter 700 frtos jutalomdíjt tűzött ki a gör. kath. lithurgianak hiteles magyar nyelven való kiadására. Másfelől pedig jelentik, hogy a lithurgianak oroszból magyarra fordítás a már folyamatban van s a fordítást a H.-Doroghra, Dani-lovits János vikárius által összehívott jelesebb papok megkezdtek. A miniszter intézkedése ez irányban tehát nagy szükséget pót, nemsokára pl. a Hajdumegyében lakó gör. katolikus vallású, született magyarokra, de ezen egyház más fajtái híveire nézve is. Ilyenek pl. a székelv földön jelentékeny számban élő unitusok, kiknek templomi nyelve a román ugyan, de melyet ők a közéletben nem beszélnek, nem értenek. Legalább tulnyomó nagy részük tényleg nem beszél s így nem érti, mert nyelve magyar, — a mint ezt mindenki tudja, vagy megolvashatja Kozma Ferencnek a Székelyföldről irt pályanyertes munkájában. A gör. kath. vallásnak a Székelyföld több mint 400,000 lakosának 12 százaléka képezik: igen-igen csekély kivétellel teljesen magyaroknak tekinthetők, kik magyarul beszélnek és úgy is érznek. Ezekre nézve a román lithurgiai nyelv csakugyan anachronismus. Épen ilyen szempont alá esnek a székelvöldi görög keleti, vagy disunitus vallásúak is, kik az összes lakosság közel 8 százalékát teszik ki.

Az „Egyetértés”-ben Verhovay dühöng. Végé sincs mindenütt az országban az aratásnak, a pénzügyi kormányzat már is Schylok ingerével feni az adóvégrehajtás kését, hogy a darab húst kivágja önkénytelen hitelezői az adóssok gazdaság testéből. Néhány sorban áll az egész legújabb rendet s ebben a néhány sorban a nemzetgazdasági törvények teljes megvetése nyilvánul. Ha egy uszorság dolgozók úgy, mit a magyar állam nevében a pénzügyi kormányzat teszi, ez uszorsát Chinában fölszólítással joggal itélne el a közmorál és közhatalóság száz olyan bambusztűs elviselésére, a melytől szörnyet hal. — Hajmeresztő elmélet hajmeresztő logikát, s hajmeresztő logika, hajmeresztő következményeket szül. — Rávetni magát az ország szorult gazdáira, kiadni a rendeletet, hogy bajtársak be rajtuk most az adót, mert most eladhatják csekély gabnájukat, annyi mint kiadni az utasítást a gabnakereskedőknek és uszorsáoknak; „Menjetez falunai, szabjátok el az arakat, ha nem adjátok, majd eladja az a föld a gyege hangon, és mielőtt elhagynám a földet, eladom a földet.”

számlotokra.” Hihetetlen mérveket ölt a kár, a mit a zsaroló és fosztogató pénzügyi rendszer az ország gazdaságának ez uton csinál. Lehetetlenül teszi, hogy értelmes gazdák példájára valamennyi meglesse, bevárja és idején illő áron értékesítse vevőjékké.

Az „Ellenőr” írja: A brit szívsósság és kitarítás végre is diadalt aratott az afrikai szercesenhordák felett. Minő hatása lesz e döntő sikernek Afrikában, könnyen elképzelhető. Az angol gyarmatok visszanyerik biztonságukat. Anglia tekintélye helyreáll. Mondanunk sem kell, hogy szerencsét kívánunk Angliának döntő sikeréhez. És pedig nemcsak politikai szempontból, hanem polgáriasság érdeke miatt is. Azok a hősök, a kik Afrika gyilkos égalja alatt, többet szenvedve a természet durva erőitől, mint az ellenség fegyvertől, a vad szercesenhordák ellen harcoltak, nemsokára Anglia, hanem a civilizáció ügyeért is küzdöttek. A brit zászló Afrikában és Ázsiában a civilizáció jelvénye.

A „Pesti Napló” írja. Hogy miért adja Jókai Mór nevét türökközönek oda a Zichy-ügyben, föl nem foghatjuk, de nem ránk tartozik. Elég az hozzá, hogy az államtitkár ur egy ékeskészlő védőre talált, ki példával bizonyítja, mily nehéz valamely rossz ügyet jól védelmezni, midőn Váradyról, Zichyrol, Asbóthról, osztrák államügyészről, Dréherrol, Erlangerrol, Tiszáról egy csomó dolgot ír össze-vissza, mely inkább való egyik regénye fejezetének, mint komoly vezércikknek. Főlöleges időtöltés és rossz mulatság volna, arra mi Jókai cikkében hisztorikum, azaz mese, kitérni, s nem is fogunk; szorítokunkarra, a mi politika. Politika? Igen is, még pedig kormánypolitika. Tehát Tiszától jön. És ebben igazolni törekszik, hogy miért akarja a miniszterium a Zichy-féle botrány megítélését elhalasztani az országgyűlés megnyitásáig, s bizonyítani iparkodik, hogy ez az ügy pártkérdés. Az igazi ok, hogy miért akarják a Zichy ügyet az országgyűlésre halasztani és hátrítani, nem más, mint hogy a többséggel le akarják szavaztatni. Ne neked szabadelvű párt; nyakadba vetik Zichy védelmét.

CSARNOK.

A jól elzárt fogoly.

Arlesheim-ből írják a „Democrata” című schweizi lapok e mulatságos történetek:

Egyik éjjel, a vidék fogházainak felügyelője kémszemlét tartva észreveszi, hogy egy börtönhelyiség egyszerre árván marad, elvesztvén gyujtogatásait befogott lakóját.

A felügyelő gondosan megvizsgálta az ajtót, ablakot, de erőszakos feltörésnek semmi nyomát nem találta. Embertünk szaladt azonnal jelentést tenni a fogoly eltűnéséről, s a kiküldött őröknök mindenfelé kezdtek kutatni utána, egész reggelig jártak, de a nélkül, hogy a szökevényt felfedezték volna.

A felügyelő, midőn hajnalban visszaérkezett kutatásából, telve bosszúsággal és dühvel a tett felfedezése miatt, bemegy ismét ama szobába, hogy meg egyszer megvizsgáljon ajtót, ablakot. De mekkora volt meglepetése, midőn foglyát nyugodan látja ágyán fektődni, s horkolni keményen.

— Ön kiment volt innét? kérdi a felügyelő, felkötve az embert.

— Igen, csak pár órára.

— S hol volt?

— Egy rövid látogatást tettem a feleségemnél (az asszony több mint egy mérföldnyire lakott oda.)

— De hogy vitte végbe, hogy kimehessen, innét?

— Nagyon egyszerű módon, felelt, utazó foglyunk.

S e szavak után megmutatta a felügyelőnek, hogy nyitotta fel, s zárta be újból az ajtó zárját, egy rossz kessel. Reggel midőn visszatért, ugyanezen eljárás segítségével jutott vissza helyére, s zárta be újból.

A felügyelő nem bírt magához térni csodálkozásában, s alig tudta elhinni a dolgot, de szemmel látott tény, még is meg kellett hogy győzze, s el kellett ismerni, hogy az ember lehet elzárt államfogoly a nélkül, hogy megszűnnek hű és szerető férj lenni.

Amerikai üzérkedés.

Ezelőtt pár órával, San Franciscóban, Dodge ezredes, ki ügyes politikus és pünzember, elárassított bizonyos Brown-nak ezer darab, mammoth-i aranybánya-részvényt, darabját 3 dollárral számítva (15 frank). Az ár nem volt nagyon magas; de csakhamar úgy találtatott, hogy a részvények értéke csaknem semmire van alacsonyálva, és a helyett, hogy a részvényesek, bár mi kis osztalékok kaptak volna, több ízben felezőltattak, rá fizetni a bánya fenntartására. Brown dühös volt, s nem igen tartotta magát, Dodge-t csaló-gazembernek nevezgetni.

De ezelőtt egy hóval, egyszerre csak hívják Brown-t hirtelen a táborukhoz, kit ágyban fekvő talál, halványan, szenvedőleg, csaknem halál-dokolva:

— A halál révén állók, szolt a beteg, elhaló gyege hangon, és mielőtt elhagynám a földet,

di létet, helyre akarom hozni ön ellen elkövetett súlyos vétségemet. Midőn önnek eladtam ama részvényeket, nem tudtam, hogy éppen olyan rosszul áll értékük, minővé az jelenleg süllyedt. De hát miként történt is a dolog, most kész vagyok visszavenni azokat, azon árban, melyben ön tölem vette. Itt Dodge-t egyszerre ájulás lepte meg, midőn ismét magához tért, behívatta titkáráját, s ki-nos erőmegfeszítések után valahogy sikerült elmondani neki, hogy 3,000 dollárt kell átadni Brown-nak, ki ezalatt hazaszaladt s elhozta a kívánt részvényeket. Brown e nagylelkűség könynyek megindította.

Két nap múlva aztán megtudta, hogy az illető bányában nagyon gazdag aranyérre akadtak; a részvények ára egyszerre száz dollárral szökött fel. A mi Dodge-t illeti mintán még néhány napig őrizte az ágyát, felkelt és igen pompás egészségnek örvend.

Valódi remek műnek mondható e hirdetés, melyet egy olasz lapból idéz a „Rappel”.

Nincs többé paróka!

Cap. . . Titusz, elsőrangú festő, tisztellett jelent, mindazoknak, kik korai vagy idült hajtalanság bajában szenvednek, hogy ő magára vállalja a legszebb, legtermészetesebb hajat festeni a kopasz fejre, oly módon, mely bizonynyal minden igényeknek megfelel.

Feltűnhetet mindenkinek, hogy az álhajak, mesterséges fonatok árnyalata gyakran mily kevéssé vannak összhangban stb. a kopaszok arczbőrének színével.

Cap. . . Titusz úr művészi eljárása folytán, e kellemetlenségek egészen el lesznek enyésztetve.

A színárnyalatok a korhoz mérten lesznek kivzve és izlés szerint a legtermészetesebben hülámzatos, kevés, mérsékelt tömörségű, vagy nagyon dús hajzatot fog előállítani, annak fején is, ki egyetlen hajszállal sem bír.

Ezután következnek a különböző ármeghatározások.

— Dúsán fűtőzött hajat 25 lira.

— Ezüstös szürke 40 lira.

— Szőke nagyvillági hölgyeknek 56 lira.

— Tisztességes, tonsurával ellátva

papi és hivatalos egyéneknek 32 lira.

Cap. . . Titusz ur egy látszik előrelátón cselekszik. Nagy árelengedés van a papoknak, hivatalos egyéneknek, diplomaták s elnököknek.

Nem vonom vissza szavam: remek!

Nagyon hideg!

Mulatságos jelenet folyt le egyik elsőragu párisi vendéglőben.

Egy becsületes vidéki ember és felesége érkeztek oda, alkalmasint nagyon messziről asztalhoz ültek, s oly jó étvágygyal ékteztek, mely nagy becsületére vállhatott a párisi konyháknak. Adtak nekik spargát a többek közt (mindenből ettek különben mit elejőbbe tett a pincér); midőn a zöldséget meglátták, mely bizonyosan ismeretlen volt előttük, oly erősen elkezdtek nevetni, hogy szomszédjuk, ki mellettők ült, bámulva nézett rájuk, s el nem tudta képzelní a kiőrt vigság okát. A pincér a tal spargát érintetlenül vitte vissza, s aztán hozzott be fagyaltot, ezt is a nélkül, hogy kérték volna.

Mintán egy darabig bámulva szemléltek ez újabb eledelt, az asszony bátran neki fogott, egy részletet fel vett késére, s darabka kenyérré kente.

De alig vitte szájához ez új modoru befőtét, egyszerre nagy fájdalmat érzett, arcát borzasztón elfuntorította, s kezét hirtelen arcához emelve, így kiáltott az elképpent férjnek:

— Oh! Isedone, Isedone, az istenért ne egyél ebből a rajból!

Soha életedben ilyen hideg valamit nem láttál!

A szobalányok Amerikában!

Egy diplomata neje, ki nem rég jött át az Egyesült-Államokból Párisba, csinos kis történeteket beszél el, egyik fényes estélyi alkalmával.

Egy új szobalányt fogadott szolgálatába. Ugyanazon este, férjével, s annak két barátjával megtartották szokott szerény wiszt partié-jokat.

Másnap reggel a szobalány komoly arccsal, felvetett ajakkal, kezét csipőjére téve, lép be urnője szobájába.

— Remélem asszonyom, szólítja meg X... asszonyt, hogy a tegnapi botrány nem fog többé ismétlődni.

— Hogyan! Mit beszél, miféle botrányról van szó?

— Az esteli játékról asszonyom, s a kártyákról, melyről mátol kezdve le kell mondania, mert ha nem, kénytelen lesznek elhagyni házáat, keresztény létemre, nem folytathatnák itt szolgálatomat. Egyháram törvényeivel együtt magam is elítélvén e nemtelen időtöltést, nem akarok jelenlétemben senkit rá felhatalmazni, és soba ily nemű mulatságot meg nem türtem azon házaknál, hol laktam.

X... asszony azt nem szolt e beszédre. De a játszma este ismét megújult, és más nap reggel a szobalány, felboszankodva, hogy er-

kölesi tanácsadása csak ilyen rosszul fogadtattak: odább állt, s másoknak ajánlotta fel oktatásait s szolgálatát.

Szövetségesek.

A jelenet Indiában foly le. Négy egyén közösen vett kereskedésre gyapotot. Felve az egerek szuszitásától, mely kárt tehetne portékájukban, szereztek ismét közösen egy macskát, s megegyeztek, hogy mindenik külön legyen az állat egyik lába. Kevéssel azután a macska megsérült, s egyik lábára sántított, s a beteg láb tulajdonosa gondosan bekötötte olajba mártott pamuttal. De a balvégzet úgy akarta, hogy kandur urfi, a tűzből közel járva, meggyújtsa kötélkét, s aztán ezzel szaladt a pamut kötegek közé, mely hasonlóan lángot kapván, az egész vagyon hamuvá vált.

Azonnal a más három egészséges láb tulajdonosai kártérítésért ostromolták szövetséges társukat. S ime mit batározott a peres úg, elintézésével megbízott ítélő bír: A beteg láb nem tudván semmi szolgálatot tenni, szolt a felekhez, a tűz elterjedését a pamut kötegekbe, a három egészséges láb eszközölte, azok ragadták el az állatok. Csak is e három láb hibás a dologban, s azott tulajdonosai kell, hogy a kárt megtérítsék a négyediknek.

Nó! bősles Salamon nemsoká kontár volt-e bírőhöz képest!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árak.		Egy biciklet (= 70 kupa).										Ára kiegészítőkben.									
Aheti vásár helyje és napja		tízta buta		eleey buta		rozsa		árpia		zab		börök buta		100 kilo		1 kilo					
Brassó	Brassó	—	—	—	—	300	—	—	—	150	240	—	—	—	—	200	36				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

